

Tradice. Kulaté slovo. Kopací míč pro každou nohu, mající čtyři prsty a žádný palec.

Tradice. Skrývačka. A mnoho potu nestojí, abychom v ní našli obyčejné šosáctví a nevědomý konzervativismus. Je to jedno z těch slov, jimiž můžeme bezpočtukrát házet a které nám nemůže být vráceno ani zneuctěno. Kolik referátů, článků a rozborů oplývá touto nadužívanou definicí.

Jsi-li futuristou, nejsi tradičním.

Jsi-li dadaistou, totéž.

Jsi-li poetistou, rovněž tak.

Jsi-li romantikem = ?

Impresionistou = ?

Dekadentem = ?

Jsi-li tradičním, jsi romantikem, impresionistou, dekadentem. (Všechno, co pro ČSR neznamená tradici.)

Jsi-li tradičním, jsi *konzervativcem*, epigonem žmoulajícím vše ověřené do omrzení.

Proč jsi konzervativcem (v uvedeném smyslu)? Protože ti není dáno být něčím jiným, protože ti není „shůry dáno, v apatyce nekoupíš“.

Tradice, pohodlná „apatyka“, ti poskytuje klidný, nikým nevyrušitelný život. Rozplýváš se štěstím, že konečně jsi „taky“ tvůrčím umělcem. Opravňuje tě však (a to je to hlavní) být jediným životaschopným tvůrcem, skýtá ti výhodu „kon-

cesovaného“ básníka či malíře, vede tě neomylně neschůdnými cestami a dává ti konečně štít modernismu. Ostatní, takzvané netradiční škůdce národní kultury, odhazujeme, diskreditujeme, denuncujeme, abychom jich znovu používali, „až“ jim jednou, okolnostmi donuceni, budeme rozumět, ke své opičácké genialitě, k nové tradici, čili konzervativismu, vulgo nemohoucnosti.

Ať žije tradice. Ubohá naše tradice. Šiml, lehce ovládatelný kýmkoli. Ať žije věčně, neboť co by bylo z nás, nebýt jí?

Proto klaňme se uznaným, přehlédějme, v čem chybili (beztak se nezmůžeme ani na to, vidět toho), choďme vyšlapnými cestami, máme velice jemná chodidla, jsme inteligentní a ohleduplní. Klaňme se zlatému teleti, my modláři minulého, a vykrádejme statečně kdeco, neboť co by si svět počal, kdybychom „taky“ nepsali.

Hlavní tvořivou nutností moderních umělců je jejich nespoutatelná aktivnost. U některých vede ke kulminačnímu bodu (Schönberg), u některých vrcholí posledními taktly přervanými smrtí (Verdi, Beethoven, Smetana), věčně rostoucí (Skrjabin, Janáček). Tato aktivnost je prvním předpokladem *netradičnosti*, ovšem nenazýváme-li tradicí školu nebo eklektickou dobu umělcovu.

Československé umění *nemá své speciální tradice*. Naše umění je mladé, příliš mladé a hlavně *v principu nenacionální*. Velmi snadno dokazatelný fakt.

Naši první zakladatelé moderního umění vyrostli z naprosto internacionálního prostředí. Jejich umění bylo pouze cítěním, tj. přesvědčením, postupem tvoření přenacionalizováno. To jenom k ujasnění rozdílu mezi československou umělecko-nacionální tradicí a jinými státy, např. Německem, Anglií a Francií, kde se opravdu může mluvit o konsekventní tradici.

Tedy naše umění je v základu netradiční. Jsou v něm výboje naprostého radikalismu a modernismu. Proto u nás může být jenom neustálý postup až k tradici, *kteřá se tvoří a utvoří hlavně naši národní neodvislostí*. Konzervativismus *nacionální proti*

tradici, poněvadž staví na původu cizích, hlavně německých a francouzských vlivů.

Dnes, kdy máme vskutku *největší možnosti a předpoklady k naší, opravdově naší, ale na principech naprosté umělecké a mezinárodní neodvislosti stavěné tradici*, je nejvýš nutno přemýšlet a šetřit použitím slova tradice.

Internacionální princip našeho umění

Bylo by omylem, chtěli-li bychom si vykládat tuto tezi jako kopírování stylů a stylečků kteréhokoliv cizího národa. Bylo by to omylem nejenom neprospěšným, ale i ochromujícím naši československou kulturu v jejím významu.

Pozorujeme-li válečnou a poválečnou generaci umělců, vidíme, jak se neustále vozí po kolotoči strakatých ismů, vítězících a zapadajících mód. Vidíme, že je to jednou Francie, a to skorem pokaždé, podruhé jiné větší státy, které určují běh a spád těch kterých uměleckých kruhů. V posledních letech byl jsi přes noc konzervativním, poněvadž se zezdálo některému podprůměrnému barmanovi na Montparnasu nalévat absint jinak, než bylo zvykem.

Byl jsi proklet a odhozen jako nevyvojový odpadlík, poněvadž jsi se hned nepoklonil naduté domýšlivosti nějakého napudrovaného panáka. S očima vyvalenýma údivem stvořili jsme ismus a škatulkovalo se. Dogma ti strašilo na každém kroku a bál jsi se usínat, abys druhý den nepropadl u zkoušky některého z instruktorů, *jejichž instrukce neinformovala, ale byla přijata za základ a pravidlo tvoření.*

Takovéto ismování rovná se konzervativní tradici. *Maskovaný konzervativismus.*

Tradice a ismy

Konzervativismem je svoboda tvůrčí potence stejně spoutávána a upozaďována, jako ismem, jenž je jenom školáckou pomůckou velemoudrých „historiků“ a instruktorů. —

Konzervativismus je ismus v pravé podstatě, a ismus je nejhorším opakováním a algebraickým „tlumočením“ epigonských zásad. Oba horují ve své neskonalé „modernosti“, která je

odpočinkem + nudou + sebevraždou.

My tři krále kadidlem podkuřujeme našemu konzervativnímu spasiteli, resp. ve dvou osobách, tradici a ismu, pokroku v mezích zákona.

(Tam-tam 1, č. 5, prosinec 1925)